

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- **VERITAS-est**
- **Hírek**
- **Olvasnivaló:**
 - *Károlyi Mihály emigrációs dunai konföderációs elképzelései és a csehszlovák vezetés*
 - *A Tabán felfedezése*
 - *Arnóti Albert és az 1932-es kommunisták*
- **Cikkajánló**
- **Adatkezelési tájékoztató**

100. VERITAS-EST

Subscribe

Past Issues

Translate ▼

eseményt **Prof. Dr. Hermann Róbert** intézetvezető moderálja, a beszélgetés résztvevői: **Katona Csaba**, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárának sajtóreferense, valamint intézetünk tudományos főmunkatársa, **Dr. Kárbin Ákos**.

MEGHÍVÓ

A **100. VERITAS**-est alkalmából 17:30-tól szeretettel várunk mindenkit egy rövid kerekasztal beszélgetésre, melynek során Prof. Dr. Szakály Sándor, Prof. Dr. Marinovich Endre és Dr. Ujváry Gábor felidéznek az elmúlt évek VERITAS-estjeit.

A VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár
tisztelettel meghívja a

VERITAS-ESTEK

történelmi vitasorozat **100.** programjára, amelynek témája:
Jókai Mór a politikus. Ellenzékiből kormánypárti

A beszélgetés résztvevői:

Katona Csaba
sajtóreferens
Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Dr. Kárbin Ákos
tudományos főmunkatárs
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

 2025. október 7. (kedd), 18.00

 1093 Budapest, Zsil utca 2–4.

 <https://veritasintezet.hu>

 @veritastortenekutatointez7701

Moderátor:

Prof. Dr. Hermann Róbert
intézetvezető, kutatócsoport-vezető
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

Nemzeti Kulturális Alap

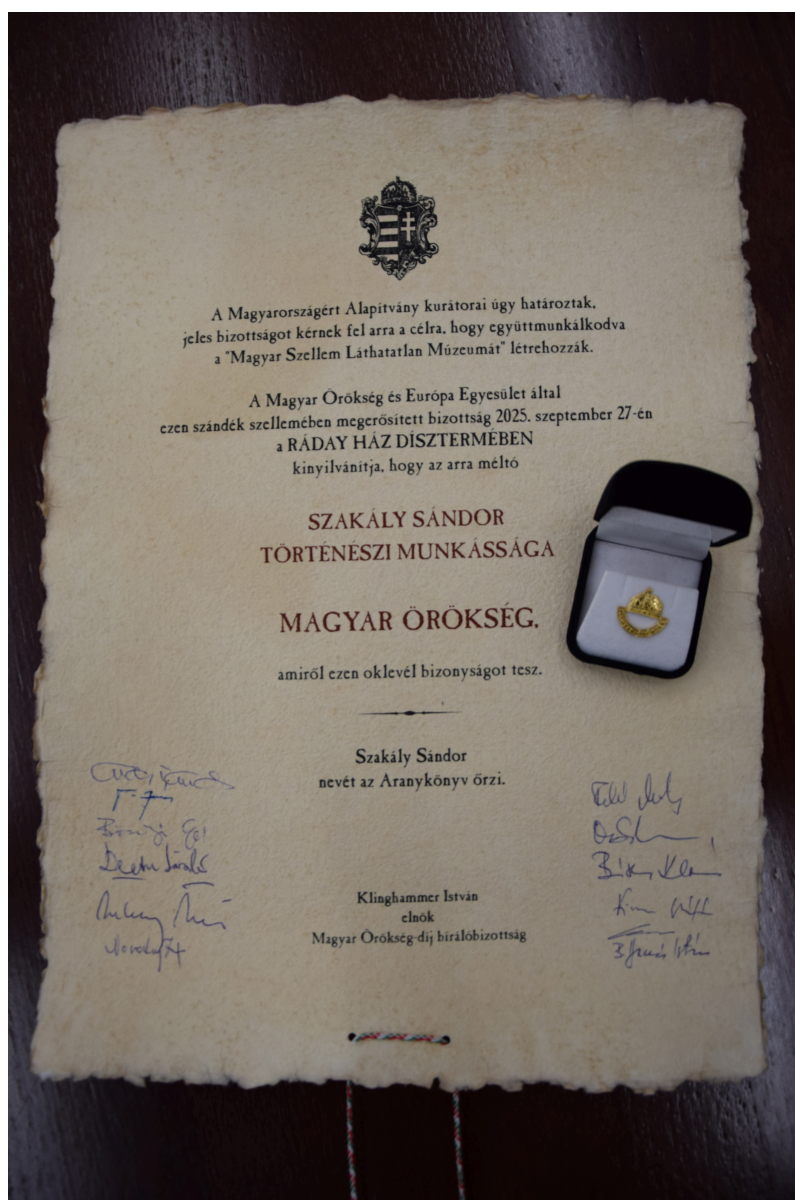
[Az est ezen a linken is követhető](#)

A **100. VERITAS**-est előtt, **17:30**-tól szeretettel várunk mindenkit egy kerekasztal beszélgetésre, melyben felidézi **Prof. Dr. Szakály Sándor**, főigazgató, **Prof. Dr. Marinovich Endre**, a Tanácsadó Testület elnöke, és **Dr. Ujváry Gábor**, főigazgató-helyettes az elmúlt évek VERITAS-estjeit. A beszélgetés után pedig egy közös koccintásra invitáljuk a kedves érdeklődőket.

[A kerekasztal beszélgetést ezen a linken is követhető](#)

HÍREK

A Magyar Örökség és Európa Egyesület Magyar Örökség díj Bírálóbizottsága a beérkezett állampolgári javaslatok alapján **Prof. Dr. Szakály Sándornak** ítélte a Magyar Örökség kitüntető címet. A 113. Magyar Örökség díjátadó ünnepséget 2025. szeptember 27. rendezték a RÁDAY HÁZ Dísztermében. A díjról, a díjátadó ünnepségekről és a korábbi díjazottakról a www.magyarorokseg.hu oldalon bőséges információ található: az elmúlt 30 év díjazottjai, laudációi, filmek, fényképek, programfüzetek.

Dr. Dubniczky Zsolt, intézetünk főkönyvtárosa 2025. szeptember 27-én, a XVII. Kőbányai Hon-

A Honvéd Hagyományőrző Egyesület megalakulásának 35. évfordulója alkalmából intézetünk főigazgatójának, **Prof. Dr. Szakály Sándornak**, a HOHE Tiszteletbeli Elnökének alapítói tagságáért és évtizedes elnöki tevékenységéért elismerésül és köszönete jeléül a HOHE 01. számú jubileumi arany emlékjelvényt adományozta a HOHE jubileumi rendezvényén 2025. szeptember 24-én a Stefánia palotában.

15 ÉVEM A HONVÉD HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLETBEN

„Megvallom, nem gondoltam volna huszonöt esztendővel ezelőtt, amikor tagja lettem a Honvéd Hagyományőrző Egyesületnek (HOHE), hogy eljön az az idő, amikor annak elnökeként magam kell, hogy köszöntsem mindazokat, akik sokat tettek azért, hogy megérjük ezt az évfordulót, és megérjük még létezésünket.”

E gondolatlanul kezdtem a HOHE 25 éves jubileumi kiadványában köszöntő soraid, mint a HOHE akkori elnöke. Magam sem kezdhetem másképp...

Amikor 15 éve vitéz Mordényi Endre rehabilitált hadnagy, tartalékos százados felkért a HOHE Fejér Megyei Tagozata vezetésére még nem tudtam - nem is tudhattam - mit vállalok. Ajánlóként terjesztette fel tagsági kérelmemet az egyesület vezetőségéhez, egyben kérte a tagozat vezetői megbízásom elfogadását. Így hát egyazon napon lettem a HOHE tagja és a Fejér Megyei Tagozat vezetője.

Mára, 15 év távlatából nézve, már tudom értem és érzem a vállalt feladatot!

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Sándor!

Az előző mondatból kihallható és az azóta csak erősödő nehézségek ellenére, köszönöm Neked, hogy rám bíztad a HOHE-t! Amit szerény képességeimmel, de eltökélten igyekeztem és igyekszem tovább vezetni az alapítók által kijelölt célok megvalósítása felé.

Nehéz a mai korban 100 vagy akár csak 80 éves hagyományokat életben tartani. Kevés hozzá az elszántság! Ehhez az elkötelezettség kell, a tenni akarás és a TETT! Mind ehhez pedig Emberek – Társak – Bajtársak kellene... amiből mára kevés maradt.

De ma nem a panasz napja van! Ma a 35 éves évfordulón büszkén tekinthetünk vissza a HOHE által megtett útra, az elvégzett feladatokra és az elért eredményekre... amiből akad szép számmal! Ez tesz büszkévé engem is, hogy ha csak 15 tagsági évemmel és alig több mint egy ciklusnyi elnökséggel részes lehetek a HOHE történetének.

Vállaltam felkérésre az elnöki pozíciót és megfogadtam, hogy az elődök nevére nem hozok szégyent! Remélem, ezt sikerült teljesítenem.

A jövőben is, annak minden napján azon dolgozom, hogy legyenek tenni akaró társak, akikkel a Honvéd Hagyományőrző Egyesület jövőjét újabb 35(!) évre megalapozhatom!

Székesfehérvár, 2025. szeptember 15.

Lévai Miklós a HOHE elnöke

A HONVÉD HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET

MEGALAKULÁSA 35. ÉVFORDULÓJA
ALKALMÁBÓL

Prof. Dr. habil. **Szakály Sándor** DSc
bajtárs részére, a HOHE Tiszteletbeli Elnökének

ALAPÍTÓI TAGSÁGÁÉRT
és ÉVTIZEDES ELNÖKI TEVÉKENYSÉGÉÉRT

ELISMERÉSÜL és KÖSZÖNETE JELÉUL
a HOHE 01. számú

JUBILEUMI **ARANY** EMLÉKJELVÉNYÉT

ADOMÁNYOZZA

az egyesület tagsága nevében
Budapest, 2025. szeptember 24-én

Lévai Miklós nyá. alezredes
HOHE Elnöke

Nagy László Gerő nyá. ezredes
HOHE Alelnöke

Olvasnivaló

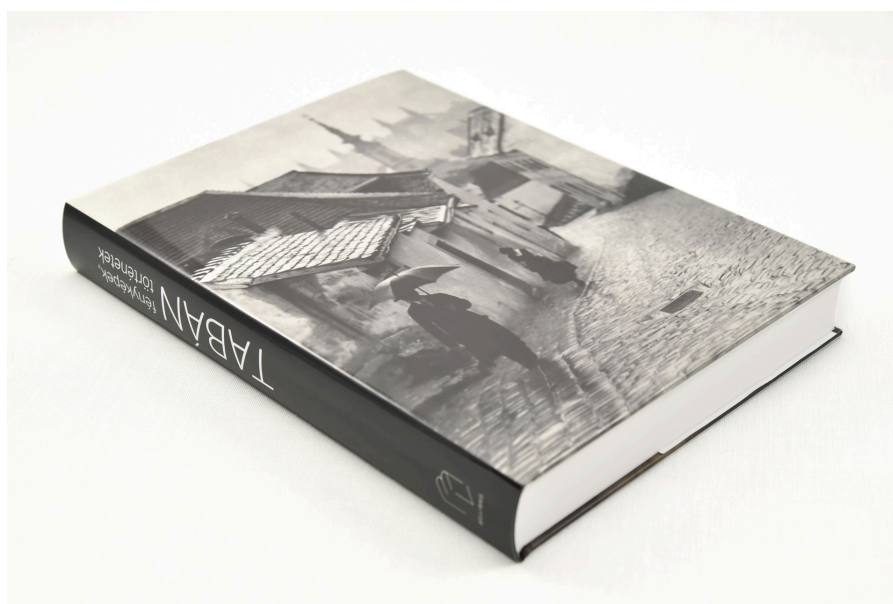
Károlyi Mihály emigrációs dunai konföderációs elképzelései és a csehszlovák vezetés

Károlyi Mihály a lemondása után, csak 1919. július 4-én indult el Budapestről családjával együtt hosszú száműzetésébe. Az osztrák–csehszlovák határon a cseh hatóságok valamilyen szervezési hiba következtében letartóztatták őket. Prágában aztán az ottani rendőrfőnök bocsánatot kért és azonnali szabadon bocsátásukról intézkedett. Engesztelésként egy közeli szállóban egész lakosztályt bérelt számukra és saját maga hozatott bécsi szeletet a vendéglőből. Károlyit szabadulása után Tomaš Garrigue Masaryk, a Csehszlovák Köztársaság elnöke is meghívta magához, aki pozitív benyomást tett rá. Károlyi elmesélte neki a korábban vele történt incidenst, amely szerint ő egy prágai étteremben ebédelt, kalapját fogas hiányában a bejáratnál felállított mellszobor fejére tette, amely Thomas Woodrow Wilson amerikai elnök szobra volt. Tettéért feljelentették és letartóztatták. A bécsi sajtó erről már úgy tudósított, hogy Károlyi találkozott Masaryk elnökkel és leütötte fejéről a kalapját, így börtönbe került. Az eseten mindketten jót nevettek, így oldott hangulatban került szóba a Felvidék kérdése. Masaryk mint liberális és demokrata beállítottságú politikus ellenezte, hogy tisztán magyar népességű területeket a lakosság hozzájárulása nélkül Csehszlovákiához csatoljanak. Diskurzusuk folyamán bevallotta Károlyinak, hogy a Csallóközt és Komáromot az antant kéretlenül adományozta Csehszlovákiának, amit nem utasíthattak vissza. De ő – mondotta Károlyinak – tisztában van vele: „Ezeket a területeket egyszer majd vissza kell adnunk Magyarországnak.”

Képen: Gróf Károlyi Mihály egy hajó fedélzetén

Kép forrása: Fortepan / [Library of Congress](#)

[Janek István teljes cikke itt olvasható el](#)

AJÁNLÓ A TABÁN - FÉNYKÉPEK, TÖRTÉNETEK CÍMŰ KÖTETHEZ

Budapest egyik régi és eltűnt városrésze, a Tabán iránti nosztalgia napjainkban is jelen van a társadalomban, ennek gyökerei egészen az eltűntetéséig nyúlnak vissza. A bontás óta eltelt közel száz esztendőben a tabáni utcákról és házakról készített fényképek, műalkotások (festmények, metszetek, színes grafikák) gyakori publikálása és rendszeres bemutatása tárlatokon, kiállításokon, valamint a Tabánról szóló irodalmi emlékek rendszeres felidézése tematikus kötetekben, szemelvénygyűjteményekben, ennek a felfokozott érdeklődésnek a tükörképe. A *Tabán – fényképek, történetek* című kötet a mérete, terjedelme, jellege és impozáns kivitelezése – illetőleg borsos ára – miatt első ránézésre egy értékes festménygyűjteményről készült reprodukciós albumra emlékeztet bennünket. Ez azonban nem baj, a Tabán megérdemli ezt a törődést, s a kötet összeállítója, Beliczai Bea – időigényes és gondos gyűjtő- és szerkesztőmunkájával – láthatólag eleve arra törekedett, hogy ezt a kollekciót egy reprodukciós album rangján kezelje, és ezeket a hangulatos fekete-fehér fotókat ilyen „festői környezetbe” helyezze.

[Seres Attila teljes cikke itt olvasható el](#)

Arnóti Albert és az 1932-es kommunisták

Arnóti Albert (Harsány, 1899. 12. 24. – ?) harcolt az I. világháborúban, 1923-ban lépett a csendőrség kötelékébe, számos helyen szolgált. 1943-ban törzsőrmester volt, amikor nyugállományba helyezték. Nős volt, egy gyermek édesapja lett. 1945-ben egy személy állítólag feljelentést tett a kommunista irányítás alatt álló rendőrségnél Egerben, Arnóti Albert ellen. A beszámolója szerint a csendőrség 1932 novemberében az egri kommunista szervezkedésben való részvétele miatt elfogta. Ekkor ugyanis illegálisan kommunista röplapokat terjesztett Felnémet utcáin. A csendőrök a vallatás során próbálták megtudni, hogy hány kommunistát ismer és mi a nevük. Állítólag nem akart beszélni, így elmondása szerint a vallatás során megkínózták a felsőtárkányi csendőrörsön. Állítása szerint Arnóti ott volt, és őrsparancsnokként részt vett a kínzásban. Itt meg kell jegyezni, hogy akkoriban nem Arnóti volt az őrsparancsnok. Érdekes, hogy Arnótit már a feljelentés megtétele előtt csaknem egy hónappal őrizetbe vették. Előélete kapcsán nem került elő bőséges információ. Tudható például, hogy Szalasi híveit rossz szemmel nézte, egyszer össze is verekedett egy ilyen beállítottságú személlyel.

Kép forrása: Fortepan / Magyar Bálint

[Balogh Atilla teljes cikke itt olvasható el](#)

Cikkajánló

Kétszáz éve jelent meg Vörösmarty Mihály hősi eposza, a Zalán futása

„Nemcsak a hazai történelemnek jeles dátuma 1825 kora ősze a reformkori országgyűlések nyitánya miatt, hanem irodalomtörténeti szempontból is fontos évszám. Kétszáz éve, 1825 szeptember elején jelent meg Vörösmarty Mihály Zalán futása című eposza, ami országosan ismertté tette a frissen végzett, de inkább költői pályát választó ügyvédet. A mű új fejezetet nyitott Vörösmarty és a magyar irodalom életében egyaránt.” - intézetünk főkönyvtárosa, **Dr. Dubniczky Zsolt** írása a Pestbuda.hu fővárosi internetes helytörténeti magazinban jelent meg.

[Dubniczky Zsolt írása itt olvasható](#)

Somogy kulturális folyóirat 2025/3.

A Somogy kulturális folyóirat 2025/3. számában **Dr. Rácz János**, tudományos főmunkatársunk, **Dr. Seres Attila**, kutatócsoport-vezetőnk és **Dr. Bertalan Péter**, tudományos főmunkatársunk írása olvasható.

[Az írások itt olvashatóak](#)

Megjelent a Közép-Európai Közlemények 2025/1-2. száma, amelyben a szerzők a 60 éves Gulyás Lászlót köszöntötték. Intézetünkben négyen publikáltak: **Dr. Ujváry Gábor**, főigazgató-helyettes *A képviselők mentelmi jogának felfüggesztése a két világháború között*, **Dr. Janek István**, tudományos főmunkatárs *A cári csapatok első betörése a Magyar Királyság területére, 1914. szeptember 24.*, **Dr. Orosz László**, tudományos főmunkatárs *„Hagyományos, önkéntes és kényszerkisebbségek.” A nemzeti kisebbségek Teleki-féle kategorizálásának hazai német fogadtatása*, míg **Dr. Ligeti Dávid**, tudományos főmunkatárs *A versailles-i békerendszer első átfogó revíziója. Az 1923. évi lausanne-i béke címmel tett közzé tanulmányt.*

[Az írások itt találhatóak](#)

Az új adatkezelési tájékoztatónkat [itt tudja elolvasni](#):

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)